

SØVÆRN

S

ORIENTERING

1

JAN. 1994

Nyt fra redaktøren

Redaktionen sender med nr. 1/94 sine bedste ønsker om et godt nytår til gamle og nye læsere.

Samtidig takker vi de bidragydere, som trofast sender stof til bladet om deres virke i søværnets hverdag. Vi håber, at man fortsat vil nedfælde og fotografere alle begivenheder og tiltag og sende dem hertil, så der gennem dette blad kan opsamles nutidshistorie om stort og småt i søværnet.

Nu og da kan det knibe med aktualiteten, når indkomne bidrag ligger efter deadline, og 6-8 ugers »forsinkelse« kan opstå. Redaktionen finder imidlertid, at beretningen er vigtigere end døgnaktualiteten, specielt i en virksomhed med en 500-årig Danmarkshistorisk rolle bag sig. Her er det uden betydning, at rapporter om enkeltbegivenheder forrykkes nogle få uger. Vi skal ikke konkurrere med dags- og ugepressen i så henseende, men snarere supplere den og sikre, at bladet, målt over en længere periode, formidler kendskabet til søværnets dagligdag til såvel tjenstgørende som hjemsendte og andre interesserede læsere.

Det er hensigten, at SVN ORT også i 1994 skal udkomme 8 gange, fordelt på forår og efterår. Skulle mængden af stof imidlertid blive overvældende, er der intet i vejen for at øge frekvensen.

Læs om

Søværnsorientering 1/94

Side

Ved årsskiftet	1
VÆDDERENS togt til Malaysia.....	3
Søværnets chefmøde 29.-30. nov. 1993	7
VTS Storebælt	8
DMI 75 års jubilæum.....	8
Søværnet yder »våbenhjælp« til Estland.....	9
Søværnets skibe på civile værfter	9
Skoleskibet MØENs besøg i Tallinn	10
Nexø Værft A/S – WILLEMOES-klassen.....	12
Redningsøvelse for kadetter	14
På togt med SVANEN og THYRA.....	15
Organisationstilpasning ved Søværnets Materielkommandos Centralledelse	18
Minelæggeren FALSTERs besøg i Baltiysk.....	20
Patruljefartøjet GRIBBENs deltagelse ved mindehøjtidelighed i Rønne	22
OLFERT FISCHER i tysk flådeøvelse	23
Nye bøger.....	24

Søværnets operative Kommando

Att. SVN ORT

Postbox 483, 8100 Århus C

Telefon 89 43 30 99

Telefax 89 43 31 41

Redaktøren: 89 43 30 05

Redaktion: Orlogskaptajn Steen Ovesen

Ansvar overfor presseloven: Kommandør E. Fage - Pedersen

Forside: Inspektionskutteren TULUGAQ

Tryk:

Kannike Tryk AS · Århus

Indholdet kan frit citeres med angivelse af kilde.

ISSN 0907 - 5038

Ved årsskiftet. Af kontreadmiral K.E.J. Borck

Sidste år på denne tid gav jeg udtryk for, at vi kunne se tilbage på et relativt godt år for marinen. Samtidigt ønskede jeg naturligvis at kunne sige det samme nu. Det synes jeg, vi kan. Intet år er helt igennem enten godt eller dårligt, men som regel en blanding af lys og skygge. Og vi er jo i høj grad selv med til at afgøre, til hvilken kategori vores arbejde og daglige tilværelse i årenes løb hører.

Også 1993 har budt på både lys og skygge, på såvel vante, tidløse opgaver og aktiviteter som på særligt skelsættende eller markante begivenheder.

1993 betød en fortsat udvikling og konsolidering af marinens internationale engagement. Korvetterne NIELS JUEL og PETER TORDENSKIOLD deltog på tøm i sommerhalvåret i STANAVFORLANT, som opererer til støtte for FN i Adriaterhavet. Også i 1993 høstede den danske medvirken almindelig respekt og anerkendelse i det fremmede.

En anden side af det internationale engagement, ganske vist på hjemlige breddegrader, så vi under øvelsen US BALTOPS 93, hvor danske enheder indgik sammen med bl.a. en række nye aktører fra øst. Hermed bidrager også marinen til sikkerheds- og tillidsskabende foranstaltninger, og også den medvirken er bedømt meget positivt.

Endelig er VÆDDERENs igangværende togt en helt speciel udfordring. Bortset fra GALATHEA ekspeditionen midt i dette århundrede, har et dansk orlogsskib ikke besøgt Sydøstasien siden 1899-1900. Ved med VÆDDEREN at vise kvaliteten af dansk skibbygning og anden teknologi, støtter marinen også andre danske interesser end de rent sømilitære. Det er iøvrigt tankevækkende, synes

jeg, at indtil for blot fire år siden opererede danske orlogsskibe øst for Suez yderst sjældent. Nu har der været to, det ene endog i næsten et år. Deployering til Middelhavet forekom heller ikke ofte. Nu sker det relativt regelmæssigt.

Til markante begivenheder herhjemme hører flådens definitive farvel til Flådestation København som basehavn. Sidste skib fra Holmen var undervandsbåden SPRINGEREN, som ved sin afsejling i begyndelsen af maj satte punktum for en meget omfattende omlægning af flådens tilværelse. Et så dramatisk brud med en lang, god og traditionsrig historie og en flytning af så store dimensioner, kalder uvilkårligt på både blandede følelser og konkrete, midlertidige ulemper for de involverede. Men med til billedet hører med nok så megen vægt, at forholdene for flådens skibe i Korsør og Frederikshavn, når endeligt udbygget, er gode og tidssvarende, og at flytningen rummer utvivlsomme økonomiske fordele for Søværnet som hedhed. Og Søværnet er fremdeles på Holmen. Nyholm med Rigets Flag, Mastekranen, Hovedvagten »Under Kronen« og alle de andre lokaliteter, de fleste af os kender så godt, udgør nu Marinestation Holmen, der er hjemsted for officersskolen, taktik- og våbenskolen og teknikskolen, og

Kontreadmiral K.E.J. Borck

Søværnets Materielkommandos centralledelse vil fortsat have til huse på Arsenaløen. Alt i alt vil der på Holmen stadig være ca. 1.000 mennesker beskæftiget i marinens tjeneste. Søværnet er også fremdeles i Århus og efter flytningen af Hærens Operative Kommando i 1993 nu ene om at repræsentere forsvaret i landets næststørste by.

Sammen med udflytningen fra Holmen fortsatte, som konsekvenser af indeværende forsvarsforlig, arbejdet med andre tilpasninger og rationaliseringer. Inden for Søværnets operative Kommandos område har især marinedistrikter og flåderadioer været i fokus, og ved årets slutning forelå rapporter med forslag til grundskolens, Langelandsfortets og kystudkigstjenestens fremtid.

Også disse arbejder kan kalde på blandede følelser. De betyder brud

med vante tilstande og rutiner, og de betyder ofte begrænsninger af den ene eller anden art. På den anden side er en af vores forpligtelser at anvende ressourcerne bedst muligt, og den er med til at skabe udfordringer og bevare vitalitet i virksomheden. Også på disse områder har vi indflydelse på resultaterne, og jeg mener, at vore synspunkter høres og i muligt omfang tilgodeses.

Et enkelt område har dog betydet en decideret driftsudvidelse. Etableringen af Informationsstation Sprogø fjede en ny facet til Søværnets mangeartede virksomhed og har bragt os i tæt og god kontakt med bl.a. den civile skibsfart.

Personelsituationen har i 1993 kvantitativt været meget anstrengt. Den påkalder sig nogen betænkelighed, og den er et område, som ikke lader sig radikalt forbedre på kort sigt. Det er betænkeligt, fordi vi derved står over for et dilemma mellem på den

ene side at opretholde udrustnings- og aktivitetsniveau og på den anden at bevare ordentlige arbejdsforhold for personellet og loyalt at efterleve indgåede aftaler om ferie og frihed. Det er min opfattelse, at udrustningsniveau og aktivitet er særdeles vigtige for marinens daglige liv, både for dens løsning af operative opgaver, for dens professionelle kvalitet, for moral, for fastholdelse og for rekruttering af nyt personel. Men lige så vigtigt er det, at marinens personel forvaltes fair og med skyldigt hensyn til dets rettigheder og trivsel. En af de vigtige opgaver er derfor fortsat at søge dette dilemma løst, uden væsentlige skadevirkninger for marinens aktivitets- og kvalitetsniveau. Også vores indsats på rekrutteringsområdet må styrkes og forbedres, hvor og når vi kan, og hertil kan alle medvirke f.eks. gennem hver enkelts private »cirkler«.

Tidligere har jeg sagt, at der er lagt op til en mindre, men ikke nødven-

digvis ringere marine, end vi tidligere har kendt. Vor målestok herfor må fremdeles være, om marinens operative evner står mål med de krav og opgaver, der foreligger ude og hjemme. Selv om visse opgaver har ændret karakter, og operationsområder geografisk er blevet mere spredt, har Søværnet i 1993 været opgaverne voksent.

Det skal vi tilsikre også i 1994, og det skal Søværnets kræfter i første række være koncentreret om.

Derved skal vi sammen sikre, at Søværnet fremdeles udadtil skaber respekt om Danmark og indadtil fastholder og styrker tillid til, at både tidløse og nye opgaver løses effektivt. 1993 var for marinen et godt år, hvor hver på sin post medvirkede til at sikre, at de lyse partier var i overtal. Tak for det gamle år.

1994 er nyt og ubeskrevet. Jeg håber vi sammen må kunne bruge det med samme gode resultat.

(Chefen for Søværnets operative Kommando)

VÆDDEREN ved Malaysias kyst under tropisk regnskov

VÆDDERENS togt til SYDØSTASIEN

Den 8. november 1993 afgik inspektionsskibet VÆDDEREN fra Frederikshavn med kurs mod Malaysia.

I tropevarmen med behagelig brise og 24 grader indenbords, er det mærkeligt at tænke tilbage på de sidste 2 1/2 måned af VÆDDERENS togt, som oprindeligt skulle være gået til Grønland.

Få dage ind i den sejlene forskole forlød det, at vi ikke skulle nordpå men derimod til Østen. Det varede heller ikke længe, før chefen bekræftede at der var 60% chance for, at togtet ville gå sydpå, i forbindelse med Naval Team Denmark's (NTD) deltagelse i en udstilling for forsvarsmateriel, LIMA 93, på den malaysiske ø Langkawi.

På turen – om den blev til noget – skulle man besøge andre byer i området: Port Kelang (Kuala Lumpur), Brunei og Bangkok blev nævnt.

Ingen turde vel helt tro på, at turen skulle blive til virkelighed, og der var naturligvis også mange forhold af praktisk udrustningsmæssig og ikke mindst politisk og økonomisk karakter, der først skulle afklares.

Så alt forløb normalt ifølge forskoleprogrammet, men tankerne gik mod palmekransede sandstrande, varme og sol fremfor kulde og storm i Danmarksstrædet.

Togtet nordpå skulle i givet fald starte 18. oktober, men skønt alle informationer fra NTD, Søværnets operative Kommando (SOK) og ministerier m.v. hurtigt blev kommunikeret ud, kunne det aldrig blive mere præcist end at »chancerne forsat steg« og »nu ligger papirerne hos NN« og

Suez-kanalen Southbound

som Chefen for SOK (CH SOK) sagde bare en uge før forventet afgang: »Jeg kan desværre endnu ikke sige om I skal dreje til bagbord eller til styrbord, når I kommer til Skagen«.

Da de økonomiske forudsætninger var bragt i orden, og da forsvarsministerens underskrift den 13. oktober forelå, udløstes spændingen i spondane klapsalver, og en løftet stemning bredte sig gennem skibet.

Nu kom en meget travl periode. Afrejsen blev udsat til 8. november, og de ting, NTD ville vise, skulle installeres. På visse sensor- og teknikkemæssige områder blev skibet fremdateret, og FLEXFIRE blev operativt. Ekstra solsejl blev syet, og røde løbere fremstillet. Teknikere overalt, ledninger, maling, rengøring, rod og virvar. Talrige planlægningsmøder mellem NTD og skibet. Divisionerne måtte tænke i nye baner, sommeruniform blev prøvet, og i den sidste week-end kunne vintertøj, støvler og lange underbukser udskiftes med T-shirts, shorts, sandaler og

solbriller. Efter en del presseomtale kom afrejsedagen, hvor marineauditorer orienterede om de anderledes kulturelle forhold, vi skulle møde, og om de kontante metoder, man visse steder »behandlede« narkohandlere med.

Chefen orienterede om togtets historiske dimension. Et dansk orlogsfartøj skulle for første gang i 94 år til Sydøstasien, iøvrigt på et togt, hvis rute og karakter – at støtte dansk industri – ikke var helt ulig forgængerens VALKYRIENS togt i 1899.

Præcist som berammet afgik VÆDDEREN fra Frederikshavn mandag den 8. november kl. 16.00 med en besætning på 65 mand, inkl. en helikoptergruppe på 5 mand, og 4 marineelever.

Men nu lidt om forhistorien, grundlaget for togtet. Naval Team Denmark blev stiftet i 1991 af en række private firmaer og Søværnets Materielkommando i et forsøg på en samlet markedsføring af dansk maritim teknologi og industri.

Klar til afferskning/nedvaskning – tropisk regnskyl

NTD havde givet tilbud til den malaysiske flåde, som skulle bruge et antal – op til 27 – OPV skibe (ocean Patrol Vessel) til bl.a. piratbekæmpelse, patruljevirkomhed, miljøindsats, fiskerikontrol m.v.

Skibene, man havde givet tilbud på, var en ny Standard Flex model, kaldet SF 1500 OPV. Specielt modulsystemet som kendt fra FLYVEFI-SKEN og THETIS-klasserne var et væsentligt argument i det danske tilbud, og da NTD syntes at være med i opløbet omkring salg af skibe, ansås det for meget væsentligt, at et moderne dansk orlogsskib som håndgribeligt eksempel blev sendt til »LIMA 93«, en stor udstilling for fly og maritimt udstyr af både militær og civil karakter. I forbindelse med togtet ville også en række andre danske virksomheder f.eks. inden for olieforureningsbekæmpelse og fiskeindustri vise deres produkter.

Turen til Malaysia var planlagt til at skulle vare 26 dage med eneste stop og oliebunkring på Kreta. Første sevärdighed var de danske oliefelter i Nordsøen, ganske tætliggende, et syn man ikke havde kunnet forestille sig for blot 20 år siden.

Udover en smule hårdt vejr i den Engelske Kanal, var første del af turen stille og rolig vejrmæssigt. Der blev konstant arbejdet med at finju-

stere instrumenter, uddanne personel og perfektionere sig i brugen af C3-system, FLEXFIRE o.s.v. Der blev rengjort, malet og vedligeholdt indenbords, og, så snart vejret tillod det, i Middelhavet også udenbords, så VÆDDEREN næppe er set flottere, siden den som nybygning forlod værft.

Blandt en række sø-geografiske højdepunkter må vel regnes passagen af Gibraltarstrædet. Her kom foto- og videokameraer for første gang rigtigt i brug. Det var en flot, varm formiddag; helikopteren øvede hoist midt i strædet, de første springende delfiner fulgte os, og diverse medbragte have- og liggestole blev fundet frem i middagshvilet, og i den daglige uniform indgik nu de medbragte blå shorts.

Under forlægningen i Middelhavet fortsatte skibsarbejder, øvelser, helikopterflyvning og efterhånden også indøvelse af diverse ceremoniel. DOC kom med første briefing om sejlads og sygdomme i varmen, og SANITTEN gik i gang med vaccinationer. I Det Ægæiske Hav modtog VÆDDEREN et »Mayday-relay«, og på anmodning af Piræus Radio gik vi mod havaristen, en honduransk fragtbåd, der havde motorsvigt. Helikopteren fløj i forvejen, og da honduraneren også havde radi-

osvigt, måtte kommunikationen foregå via små sedler i guidelinen. Der var ingen fare på færde, og da slæbebåd kom i sigte, fortsatte vi mod Kreta.

Kreta mødte os 17. november i flot efterårsvejr, og vi gik til NATO-oliekajen i Souda Bay. Om aftenen busafgang til Souda, en meget lille, ikke så munter by med en hovedgade og heldigvis nogle restauranter.

Næste dag forlægning til Souda, hvor der ikke var plads i havnen, så det blev til opankring på reden, få minutters sejlads fra byens centrum. Det blev nu »dansk« efterår, trist og regnfuldt. Enkelte nåede at leje bil, andre at se den nærliggende større by Chania, men 2 døgn var rigeligt. Opholdet var præget af det triste vejr, et færdselsuheld – heldigvis uden alvorligt tilskadekomne – og begrænset assistance fra den lokale flådebase, så det var uden stor bedrøvelse, vi satte kursen mod Port Said, hvortil vi ankom 21. november. Mens vi ventede på lods, kanalgæng og trossehold, nød vi en flot solnedgang over byens minareter, og adskillige handelsfolk flokkedes om VÆDDEREN i små både. Enkelte kom om bord, og i løbet af et øjeblik var helikopterdekken forvandlet til et marked af T-shirts, tæpper, lædervarer m.m., og besætningen fik en første lektion i den vanskelige kunst at »prutte« om en pris.

Vi var hjemmefra blevet gjort opmærksom på disse fremmedartede forhold, som hører med, når kanalen skal passeres gnidningsløst. Vi startede i en midnatskonvoj på 20 skibe, hvor vi førte an. Bælgmørk nat, solopgang over ørkenen, som næste dag strakte sig, så langt øjet rakte til begge sider, på vestbredden dog stedvist kontrastfuldt afbrudt af palmelunde og grønne marker.

Fra Suez videre gennem Det Røde Hav, Bab el Mandeb Strædet og den 25. november ud i Den Arabiske Havbugt, hvor den første baderulle blev etableret. Flere fulgte i de kommende dage. En fantastisk følelse at svømme rundt i det salte, varme vand med 4.000 meter under sig, og

måske en lille angst for hajer eller »portugisiske orlogsmænd«.

På grund af middagsvarmen indførtes siesta fra 11 til 14, og dagligt udspillede der sig på helikopterdek- ket et liv, der kunne måle sig med en luksusliners; stort badebassin blev rigget til, havestole, tæpper, sololie, bøger, sodavand og ganske tvangfri påklædning.

Arbejdet fortsatte som tidligere og specielt T-divisionen mærkede nu varmen; kølings- og kondensvand- problemer i diverse apparatur skulle løses og mindede om, at der er forskel på de krav, der stilles til vor højteknologi i Nordatlanten og Det Indiske Ocean.

På broen havde de det lettere, kurs 100 i 4 døgn, med lille korrektion ved Eight Degree Channel, hvor vi passerede Maldiverne. Indiens syd- spids, Dundra Head, passeredes 1. december og efterhånden udførtes intense kalkulationer omkring tid, restdistance i relation til olieforbrug og -beholdning. Mange af vore døgn var på 23 timer p.g.a. sejlads mod jordens omdrejningsretning, og et par mindre forsinkelser gjorde, at den i forvejen ret snævre sejlplan blev yderligere strammet, så SOA (speed of advance) var oppe på 17,9 knob.

Tidvis flokke af delfiner, altid flyve- fisk, roligt vand og en del trafik med store containerbåde var vor hver- dagsudsigt. Helikopterflyvning med link-træning, natflyvning, indøvelse af skansevagt, parademæssig an- komst, salutøvelser, og i Bengalske Hav etableredes, da vi nærmede os farvande kendte for piratvirksom- hed, antipiratberedskab. Alt dette samt fregatskydning og et par grill- aftener blev gennemført under for- lægningen.

Malariatabletter var vi startet på og en sidste gang informeredes om østens diverse farer. Skibsvedlige- holdelsen blev maximeret, men modarbejdet af temperaturen og den høje luftfugtighed med stort »sal- tindhold«.

Eventuel tvivl om, at programmet kunne holde, blev gjort til skamme,

da vi 4. december helt efter planen og efter ca. 8.400 sømil ankom til Georgetown, Penang, Malaysia. En by, der for os stod som indbegrebet af Østen. Meget fremmedartet; lug- tene, farverne, menneskemylderet, moskeer, kinesiske templer, fine en- gelske kolonihuse, kinesiske, arabi- ske, indiske kvarterer, elendige røn- ner og supermoderne skyskrabere, tiggere, cykelrichshaws og utallige småforretninger. Vi bunkrede olie og fik proviant, og alle nåede et smut i

byen. På VÆDDEREN middag for ambassadør, konsul m.m., den første i en lang række af officielle arrange- renter på turen.

Om natten videre til Pulau Langka- wi, hvor vi næste dag ombordtog di- verse materiel, der skulle bruges til LIMA 93. Et TV-hold, der blandt an- det leverer stof til TV2 og til BBC, fulgte VÆDDEREN, og de første film og interview blev lavet for- trinsvis med chefen og de kvindelige besætningemedlemmer.

Baderulle i middagshvil – strabadserne kender ingen grænser

Videre forlægning mod ankerpladsen og undervejs helikopterflyvning med TV-fotograf, der filmede VÆDDEREN tæt på kysten i disse fantastiske »Bounty land« omgivelser.

Der ankredes 1 1/2 sømil ud for kysten sammen med 13 andre orlogsfartøjer; fra England, USA, Italien, Frankrig, Pakistan, Bangladesh, Malaysia, Thailand og Australien. Næste dag ankom CH SOK og adjudant til VÆDDEREN, og admiralens kommandotegn blev hejst.

NTD-repræsentanter var ankommet, og der kom nu nogle særdeles travle dage for dem og besætningen, først med etablering af udstilling på fordek og i helikopterhangar, dernæst med diverse arrangementer på skibet og i land.

Den 7. december åbnedes LIMA 93 officielt af den malaysiske premierminister, og fra VÆDDEREN deltog CH SOK, skibschefen og NTD-repræsentanter.

Dagene fortsatte i stor travlhed med det ene hold VIP efter det andet og også mere almindelige gæster. Som et tegn på, at Standard Flex konceptet syntes at have stor bevågenhed, besøgte premierministeren, dr. Mahathir Bin Mohamad, i halvanden time VÆDDEREN som det eneste udenlandske skib. Iøvrigt kom fra Malaysia flere ministre, forsvars- og flådechef og senere premierministerens rådgiver. Nævnes blandt de besøgende må også Cambodias premierminister med følge af flere kongelige og ministre.

Dagene var præget af meget ceremoniel, demonstration af udstyr, rundvisninger på skibet, transportopgaver for helikopter- og bådbesætning m.v. Forplejningspersonel arbejdede næsten konstant, og trods nøje planlægning, kom meget spontant og krævede stor fleksibilitet og kreativ indsats af involveret personel.

Det var hårde og ind imellem forvirrende dage, hvor arbejdsopgaverne ifølge sagens natur var ulige fordelt, men alt forløb dog tilfredsstillende, ikke alene på grund af stor indsats fra VÆDDERENS side, men også i kraft af et fortrinligt samarbejde med

NTD, stedlige danske repræsentanter og malaysiske myndigheder.

Udenlandske og danske besøgende gav udtryk for skibets høje standard, både udstyrs- og vedligeholdelsesmæssigt, og hvis den endelige afgørelse omkring den store skibsordre skulle falde ud til Danmarks fordel, kan VÆDDERENS besætning med rette sige, at den har ydet sit væsentlige bidrag hertil.

Skønt arbejdet, nåede alle dog i land på den skønne ø, de fleste endog flere gange. Der var hyppig bådtransport til land, hvor man mødtes af en flot sandstrand med vajende palmer og talrige små restauranter med især sea-food. En del lejede bil eller scooter og fik således stiftet nærmere bekendtskab med øen, som tydelig er et turiststed i sin vorden. Sociale kontakter blev skabt til enkelte af omliggende skibe. ØK-Malaysia indbød som tak for VÆDDERENS anstrengelser repræsentanter for besætningen til en flot fest på øens bedste hotel.

Den 12. december var ræset forbi, der blev rigget af, pustet ud og sluppet af et par dage under videre forlægning mod Brunei. Sejladsen gennem Singapore-strædet gav et godt billede af dette trafikknudepunkt med voldsom trafik af kæmpeskibe i det ganske smalle farvand med Singapores skyline i baggrunden.

Den 14. december kl. 07.50 lokal tid passeredes så ækvator på 106 grader østlig længde mellem Singapore, Sumatra og Borneo. Der gennemførtes hoistøvelser lige nord for linien, og om eftermiddagen havde vi en tid lang følgeskab af en neddykket indonesisk u-båd.

Under forlægning var VÆDDEREN igen blevet iført præsentationstøjet og var ved ankomst til Brunei tilrigget med henblik på dagens besøgende, her iblandt Bruneis flådechef. CH SOK besøgte udenrigsministeren, som er sultanens bror.

Vi lå til kaj uden for hovedstaden Bandar Seri Begawan, men der var arrangeret busture for vagtfrit personel til nogle af byens seværdigheder. Brunei er ikke noget udpræget tu-

ristland, men interessant i sin blanding af øst og vest, persondyrkelsen omkring sultanen og den islamiske livsform.

Den ægte glæde, der blev vist af den lille danske koloni, der var inviteret til rigtig dansk morgenbord med wienerbrød, gammel dansk o.s.v., gjorde indtryk på besætningen.

Den 17. december forlægning mod Bangkok gennem Det Sydkinesiske Hav, hvor resterne af den tropiske orkan »Manny« gav en del dønning, hvilket dog ikke influerede på festligholdelsen af ækvatordåben, som forløb ifølge de kendte traditioner. Alle blev døbt af Kong Neptun, hvorved vi fik et navn på malaysisk. Senere var der grillfest på helikopterdekken, efter at admiralen havde udleveret flotte dåbsbeviser, hvorpå heldigvis også stod vore navne i dansk oversættelse. Som eksempel kan nævnes chefens navn, Anak Kapal Selat (alias »Strødesejleren«).

Ankomst Bangkok 20. december, som sædvanligt parademæssigt. Med lods over revet ind i den 80 meter brede rende, som med sine knæk og vor 12 knops hastighed på et tidspunkt gav lidt nerver på broen, da lodsens tøvede med at dreje, hvor vi havde 1,1 meter under kølen og 2 modsatgående skibe, det ene under overhaling, så der var mindre end 10 meter mellem os og det andet skib. Ca. 10 sømil sejlede vi op ad Chao Phraya floden, hvor vi allerede fornemmede kæmpebyen med 5.8 mio. indbyggere, den meget travle havn med oceangående skibe, færger og små hurtigtgående motorbåde i intens trafik mellem hinanden.

Opholdet i Bangkok var præget af flere festlige arrangementer, hvor både VÆDDEREN, den danske ambassade og generalkonsul samt den Thailandske marine stod som værter. En helt forbavsende presseinteresse blev VÆDDEREN til del, og TV bragte indslag med interview med CH SOK og skansevagten, der på opfordring råbte et »we love Thailand«.

Mange var på busture, og alle på indkøb i den hektiske by, hvor alle tilsy-

neladende handlede med et eller andet, gerne falske mærkevarer i ure og tekstiler. At »prutte« om prisen var nødvendigt, og når den var reduceret med 50-75%, var både køber og sælger godt tilfredse. En taxatur i den 3-hjulede »tuk-tuk« var en nervepirrende oplevelse i den intense trafik.

Bangkok er en i døgndrift pulserende by, og opholdet var en oplevelse, ikke mindst på grund af stor gæstfrihed og hjælp fra den Thaiandske marine. Om det var de gamle bånd fra årene omkring århundredeskiftet, der atter knyttedes, ved vi ikke, men toppen var, da et stort flådeorkester ved afgang spillede et antal kendte danske melodier i perfekt udførelse, f.eks. »Jeg elsker de grønne lunde«.

I Bangkok sagde CH SOK farvel til VÆDDERENS besætning under en parade og gav udtryk for glæde over opholdet om bord og over, at marinen også kan gøre sig nyttig ved på denne måde at støtte danske interesser i bredeste forstand.

Afgang fra Bangkok den 23. december mod Singaporestrædet. Juleaftens formiddag fulgte vi en tid i 2 sømils afstand SVENDBORG MÆRSK, og da helikopteren skulle ud at flyve, benyttedes lejligheden til af hejse en julemand ned på mærskbåden med en julehilsen og -gave fra VÆDDEREN.

Om eftermiddagen juleandagt på ras-dækket, hvor chefen læste juleevangeliet, og der blev sunget et par salmer; et »GUD BEVARE DRONNINGEN« blev udbragt, hvorefter

Til ankers ved Langkawi (Malaysia)

kreativiteten blomstrede i messerne. Vore medbragte juletræer havde mistet deres nåle, så skulle der danses om juletræ, måtte vi selv fremstille et.

Efter juleand og ris a la mande samledes alle på helikopterdekken, hvor der dansedes om det vindende »juletræ« -sergentmessens bidrag, en knap 2 meter høj velvoksen matrosregnskabsfører, pyntet flot og med julelys i både hånd og øje.

Julemanden havde, skønt langt hjemmefra, fundet vej til Det Sydkinesiske Hav og uddelte gaver til alle. Siden almindelig julehygge og 1. Juledag igen hverdag med skibsvedligeholdelse, så vi igen kunne være »på mærkerne« til den vigtige præsentation i Port Klang, Kuala Lumpur havn.

Afsluttet 29. december 1993.

Mere om togtet i næste nummer.

(VÆDDEREN)

Søværnets chefmøde 29.-30. nov. 1993

I perioden 29.-30. november deltog ca. 60 chefter og ledere i søværnets chefmøde på Lynæsfort.

Mødets formål var bl.a. at orientere cheferne om den sikkerhedspolitiske og militære udvikling og dens betydning for dansk forsvar. Denne del varetoges af bl.a. che-

fen for Søværnets operative Kommando og chefen for Søværnets Materielkommando.

Der blev endvidere gennemgået status i operative, materielle og personelmæssige forhold, ligesom materielvedligeholdelse og kvalitetsstyring blev gjort til genstand for generelle drøftelser.

Endelig behandledes emnet »Søværnets profil og synlighed«, hvorunder bl.a. dette blads rolle indgik i diskussionen.

Som gæstetaler på dette chefmøde deltog forsvarschefen general J. Lyng, der gav en overordnet orientering om forsvarets forhold.

(SOK)

VTS Storebælt

VTS-tjenesten (Vessel Traffic Service) i Danmark har nu været en realitet siden 1. april 1993, hvor Informationsstation Sprogø (Pylonsystemet) begyndte sine operationer.

Informationsstation Sprogø skifter i begyndelsen af 1994 status til VTS-station (Great Belt Traffic), når ny radar og sensorer er på plads. Stationen flytter ved årskiftet 1994/95 permanent til det nye VTS-center på Flådestation Korsør, når samtlige ra-

darstationer og sensorer er på plads og fungerer.

VTS er et tilbud til skibsfarten i Storebælt med henblik på bl.a. at øge sejladsikkerheden i området. Der er kun meldepligt forud for passage af Vestbroen (lavbroen), så for størsteparten af skibsfarten i Storebælt er deltagelse i VTS-systemet frivillig. Jo flere der deltager i VTS-systemet, jo bedre virker systemet og des større grad af sikkerhed gøres mulig.

Efter 9 måneders operationer melder ca. 85% af skibsfarten sig frivilligt, medens ca. 15% skal »bearbejdes« for at skabe den radiokontakt, som har stor betydning for sejladsikkerheden, specielt i og omkring byggepladserne. Kun ganske få skibe pas-

serer i dag uden at have været i kontakt med VTS-stationen, men netop denne manglende radiokontakt kan skabe unødvendige og farlige situationer.

Derfor bør alle deltage i VTS-systemet. Selv skibe, som ikke planlægger at gennemsejle VTS-området eller som arbejder i nærheden af de trafikerede ruter, kan bidrage med vigtige oplysninger, idet alle radar-mål, indtil positivt identificeret og radiokontakt er etableret kan udgøre en potentiel risiko for sejladsikkerheden i området.

**KOMMUNIKATION
ER NØGLEORDET!**

(Søværnets operative Kommando)

DMI 75 års jubilæum

Tirsdag den 23. november 1993 havde Dansk Militær Idrætsforbund (DMI) 75 års jubilæum.

Dagen blev markeret på fornem vis ved afholdelse af en reception i riddersalen på Frederiksberg Slot. Formanden for DMI, oberst O.P. Olsen, ridsede i sin tale kort historien op og takkede alle instanser, myndigheder og tjenestesteder for forbi- ledligt samarbejde og udvist velvilje.

Ved talens afslutning bekendtgjor-

des, at DMI i dag ville have tildelt Hans Kongelige Højhed Kronprinsen forbundets Hæderstegn, men desværre var Kronprinsen blevet forhindret i at være til stede.

I denne forbindelse fremhævede formanden H.K.H. Kronprinsens dygtighed og alsidighed i mange idrætsgrene, som havde gjort ham fortjent til hæderstegnet.

Forbundets protektor Hans Kongelige Højhed Prins Henrik deltog i receptionen og påhørte stolt talen om sin søns fortræffeligheder.

Slutteligt tildelte orlogskaptajn Sortberg H.K.H. Prinsen det første eksemplar af forbundets 75 års jubilæumsbog, som orlogskaptajnen havde

været redaktør og foregangsmand for.

Fra søværnet deltog repræsentanter fra Søværnets Idrætsforenings afdelinger i København, Korsør, Århus og Frederikshavn. Tilstede var endvidere admiralerne fra Søværnets Materielkommando og Forsvarskommandoens Personelstab samt Chefen for Marinestation Holmen.

Danmarks Idræts Forbund var repræsenteret ved næstformanden og Idrætsmærkekommiteen ved formanden. Begge hyldede jubilaren ved taler og gaver.

Jubilæet fejres endeligt ved en jubilæumsmiddag senere på ugen.

(DMI)

Søværnet yder »våbenhjælp« til Estland

I forbindelse med H.M. Dronningens besøg i Estland i juli 1992 afgav Kongedelingen, bestående af kongeskibet DANNEBROG og minelæggeren FYEN, salut ved ankomst og afgang fra Tallinn.

Estland, som netop har opnået sin selvstændighed, råder ikke over salutkanoner og var derfor ikke i stand til at besvare salutten. Det estiske udenrigsministerium gav udtryk for ønsket om en evt. overdragelse af salutkanoner af samme type, som anvendes i søværnets skibe, således at man fremover også ville være i stand til at udføre denne ceremoni, der efter gammel tradition normalt er forbundet med udenlandske statsbesøg. En undersøgelse af søværnets beholdning af salutkanoner godtgjorde, at antallet svarede til det normerede behov. Det estiske ønske blev derfor af Forsvarsministeriet via Forsvarskommandoen ledt videre til

Lige før skuddet

Søværnets Materielkommando, som blev anmodet om at iværksætte fremstilling af 2 salutkanoner med henblik på overdragelse til Estland ved en passende lejlighed.

Den type salutkanoner, som anvendes i søværnet, er fremstillet ved at sammenbygge komponenter fra forskellige kanonsystemer, idet affutagen stammer fra en 20 mm Mk LvSa M/52, medens stødbundstykke og pibe (afkortet) stammer fra en 40 mm Mk Lv M/36. Som sikkerhed imod, at kanonen kan lades med standard 40 mm ammunition, indbo-

res der ved opbygning af kanonen en sikkerhedspind i piben.

De 2 salutkanoner er blevet fremstillet ved våbenteknisk værksted ved Flådestation Frederikshavn, og minelæggeren MØEN foretog overrækkelsen til den estiske stat i forbindelse med et rutinebesøg i Tallinn 3. – 6. december 1993. Søværnet har dermed ydet Estland en beskedent »våbenhjælp« til fredelige formål, hvilket kan ses som et symbolsk tegn på de nye vinde, der blæser over Europa.

Søværnets skibe på civile værfter

Efter lukningen af store dele af orlogsværftet blev vedligeholdelsen af søværnets skibe privatiseret. I første omgang indgik Søværnets Materielkommando rammeaftale med DANYARD Frederikshavn vedrørende minelæggere, Århus Flydedok vedrørende undervandsbåde og Nexø Værft vedrørende torpedomissilbåde.

Rammeaftalerne, der løber over henholdsvis 4, 10 og 5 år, sikrer søværnet en fortsat høj standard i værftsvedligeholdelsen, og de pågældende værfter har fået tilført en betydelig, langsigtet grundproduktion i en periode, hvor branchen er under stort pres grundet manglende arbejdsopgaver.

SØVÆRNSORIENTERING vil i dette og næste nummer kort ori-

entere om Nexø Værft og Århus Flydedok, hvor arbejdet med søværnets mest komplicerede og kompakte enheder foregår. Rammeaftalen med disse to værfter løber fortsat i henholdsvis 2 1/2 og 7 1/2 år, hvorimod aftalen med DANYARD udløb med udgangen af 1993.

(Søværnsorientering)

Skoleskibet MØENs besøg i Tallinn

Skoleskibet har tradition for at afslutte årets sejlads med et togt, der indeholder et weekendbesøg i en udenlandsk havn. I år gik turen til Tallinn, Estland.

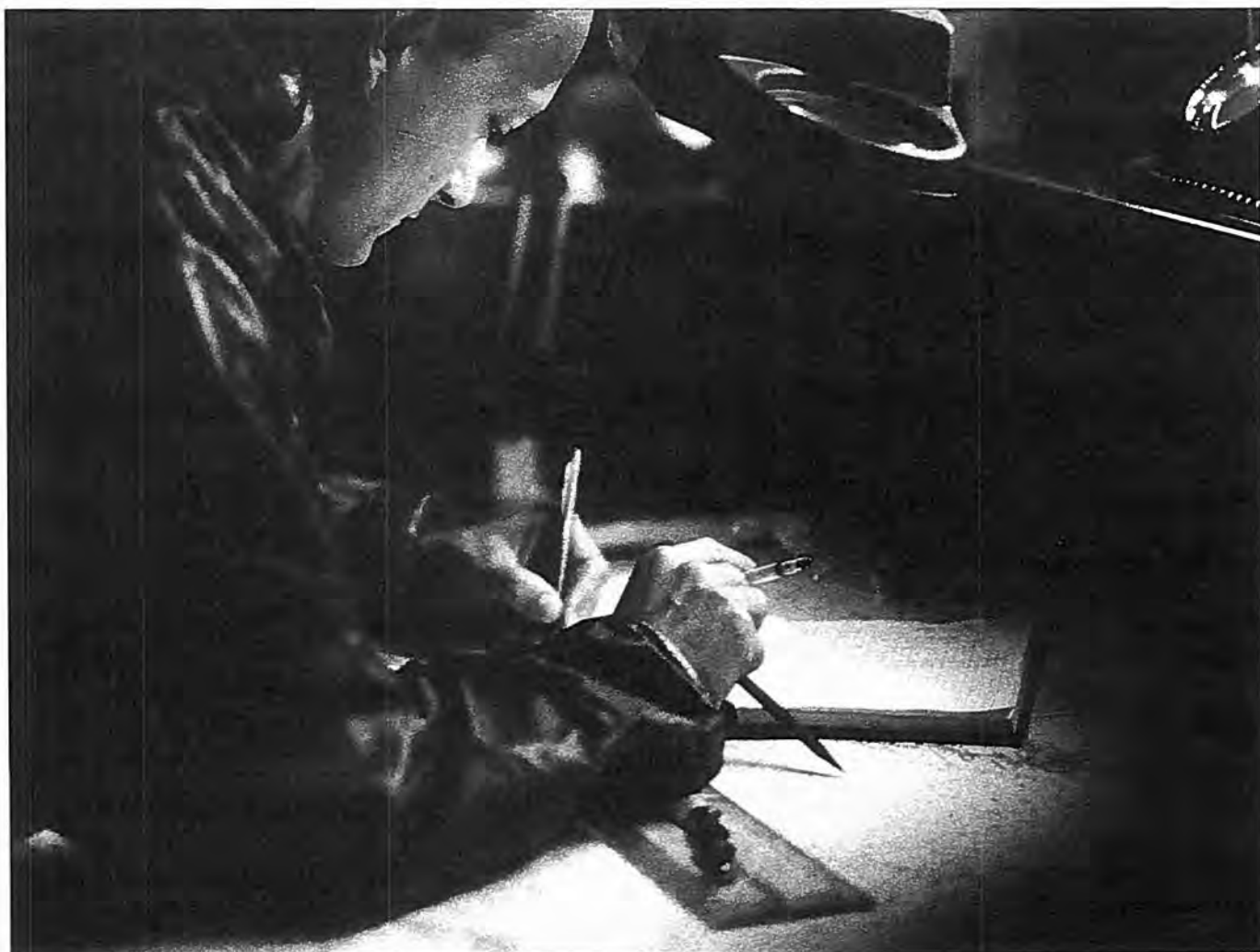
Tallinn betyder danskerbyen, og den er hovedstaden i Estland, det nordligste af de tre Baltiske lande.

Et gammelt sagn beretter, at da danskerne i 1219 var ved at tabe kampen mod esterne ved Lyndanise, faldt Dannebrog ned fra himlen, og med fanen i spidsen for hæren lykkedes det Valdemar Sejr at vinde slaget. Herefter var Estland under dansk herredømme indtil 1346, hvor Valdemar Atterdag solgte landet til Den Tyske Orden for 4.500 kg rent sølv. Da regentparret på DANNEBROG for 1 1/2 år siden besøgte Tallinn, var ledsageskibet FYEN nødt til at med-

bringe et par ekstra salutkanoner, som midlertidigt blev udlånt, for at esterne kunne salutere regentparret på passende vis.

MØEN medbragte denne gang to salutkanoner som en gave fra det danske søværn til de estiske myndigheder.

Turen over Østersøen blev brugt til indøvning af ruller samt eksamen for kadetaspiranterne. Vejret var friskt, men koldt, så det var et skoleskib på flotteste vis garneret med is, der an-

Kursen sættes mod Tallinn – Foto: J. Diederichsen

kom til Tallinn fredag den 3. december 1993.

Efter ankomsten aflagde chefen de traditionelle visitter ved den danske ambassadør, Tallinns borgmester og den estiske forsvarskommando.

Fredag efter frokost var der pressekonference i officersmessen. Spørgelysten var så stor blandt de estiske journalister, at chefen til sidst måtte afbryde mødet for ikke at komme for sent til det næste programpunkt, der var den officielle overrækkelse af de to salutkanoner. Efter en kort tale fra dansk og estisk side, blev overdragelsesdokumentet underskrevet. Derefter spillede et estisk militærorkester »Kong Christian« samt den estiske nationalmelodi.

Fredag var en gruppe fra MØEN først på besøg ved det estiske maritime uddannelsescenter og siden på det estiske skoleskib. Her orienterede officerer fra MØEN om den danske søofficersuddannelse. Lørdag var der besøg på det estiske forsvarsakademi. Uddannelsen af estisk flådepersonel er endnu i sin vorden. Derfor havde MØEN på vegne af Søværnets Officersskole og Søløjtnantselskabet medbragt en del engelsksproget faglitteratur som en gave til akademiet.

MØENs besætning og elever spillede volleyballkamp ved besøgene. Hjemmeholdene tog ved begge kampe sejrene hjem.

Weekendens højdepunkt var efter manges mening julearrangementet. Elever fra Søværnets Officersskole, Ålborg by samt MØENs besætning og elever m.fl. havde indsamlet gaver. Der var alt fra puslespil over biler til plastikgeværer og krammedyr. Skibshandleren i Frederikshavn havde sponsoreret julegodter. Gaverne blev pakket flot ind, der var ikke plads til dem alle under juletræet, så resten blev pakket i store sække.

Til julearrangementet kl. 1200 lørdag kom 30 mentalt handicappede

estiske børn i aldre fra 5 til 13 år. Kampinformationsassistenten, som er den rundeste og gladeste af os allesammen, var rigget til i julemandsudstyr med nisseskæg og det hele. Et bord var dækket med julekager, konfekt og børnegløg.

Ungernes øjne skinnede om kap med juletræet, da deres blik vandrede fra gaverne, henover bordet med alle de gode sager og tilbage til den imponerende julemand. Først var de noget benovede, men så gik de ellers igang med det store bord og proppede kage i sig med den ene hånd og konfekt med den anden.

Senere blev der vist tegnefilm. Derpå tog børnene hinanden i hænderne, og med julemanden i spidsen dansede de omkring juletræet, mens de sang estiske julesange. Endelig blev børnene stillet op i rækker, og julemanden delte gaverne ud, mens han sagde »ho ho ho« i et væk. Der var rigeligt med gaver, og alle fik 2 pakker. Først gik børnene lidt omkring med dem i hænderne og følte på papiret. Glæden var nærmest ubeskrivelig, og der var vist mange af de danske søfolk, der fik en klump i halsen. Så blev der ellers pakket op og leget. Hele tiden flokkedes ungerne omkring julemanden, rørte ved ham og stak deres små hænder ind i hans store sømandsnæve.

Herefter var der rundvisning i skibet som afslutning på besøget. På vej ud passerede hele flokken igen forbi julefær, og alle fik en kæmpe godtepose fyldt med chokolade og frugt.

Medhjælperne fra børnehjemmet fik udleveret sakkene med resten af gaverne, og så var det slut på et meget vellykket arrangement.

Glæden ved at give er bestemt ikke den mindste, og både julemand og de øvrige hjælpere har fået en oplevelse, som de vil huske i lang tid.

Lørdag og søndag var der arrangeret bytur til fods i Tallinns gamle bydel, den bedst bevarede middelalderby i Nordeuropa.

Rundvisningen var guidet af dansk-talende, estiske piger. Tilslutningen var stor, nok ikke mindst p.g.a. de overordentligt charmerende rejseførere.

Da en estisk gennemsnitlig månedsløn er på knap 1.000 dkr., er det klart, at priserne for en dansker er lave. Der blev da også købt ind i store mængder. Smykker, især rav, er meget billige. Kaviar og krystalglas var meget populære som gave til konen eller kæresten.

Russisk militært udstyr blev faldbudt mange steder. Der var pelshuer, pistolbælter, alm. læderbælter, frakker og kapper, og det var ligeledes meget billigt at gå ud at spise. En 3-retters middag med det hele på en fin restaurant kostede 100-150 dkr. Champagnen i »Æselstalden«, et meget populært dansested med levende musik, kostede 25 dkr.

Mandag kl. 1100 var det en glad, træt, men ikke specielt fattig besætning, der slap fortøjningerne i Tallinn. Og med udsigt til en vejrmæssig ganske hård tur hjem over Østersøen, sattes kursen mod Danmark.

(MØEN)

Nexø Værft A/S – WILLEMOES-klassen

Nexø Værft A/S er et selskab som blev etableret med særligt henblik på at opnå kontrakt om WILLEMOES-klassens periodiske eftersyn (PE) og periodiske dokninger (PD).

Da Søværnets Materielkommando i 1990 startede prækvalifikationsrunden til en fem-årig rammeaftale, etableredes et netværkssamarbejde i Nexø af den gang 6 mindre, selvstændige firmaer med kapacitet og erfaring indenfor skibskonstruktion

og – reparation, maskin- og hydraulikvirksomhed, elinstallation samt med skibsingeniørekspertise. De implicerede firmaer oprettede et aktieselskab, der udarbejdede tilbudsmaterialet, opnåede at blive prækvalificeret og endeligt indgik aftale med søværnet.

Værftet opererer indendørs i en byggehal, hvor en WILLEMOES-klasse netop passer. Yderligere rådes der over en traditionel tørdok og en mindre sidetræksbedding.

Tørsætning af torpedobåde til periodisk eftersyn foregår ved hjælp af Nexø Havns specielle skibselevatortoranlæg, som løfter fartøjerne helt ud af vandet i løbet af 10 minutter.

En speciel beddingsvogn med luftpuder, som skibet hviler på, sættes under tryk, hvorefter fartøjet helt ubesværet kan »flyves« hen over beddingsarealet og ind i hallen. Her sættes skib og beddingsvogn forsigtigt på gulvet, præcis hvor man ønsker det.

Arbejdet på Nexø Værft omfatter adskillelse, eftersyn, reparation og kontrol af hele skibet samt komponenter fra skrog, maskine og elinstallationen. Yderligere udtages store komponenter, som f.eks. gasturbiner og dieselmotorer samt gear, der sendes til overhaling m.v. ved motorværkstedet på Holmen og andre steder.

BREDAL ved værftet

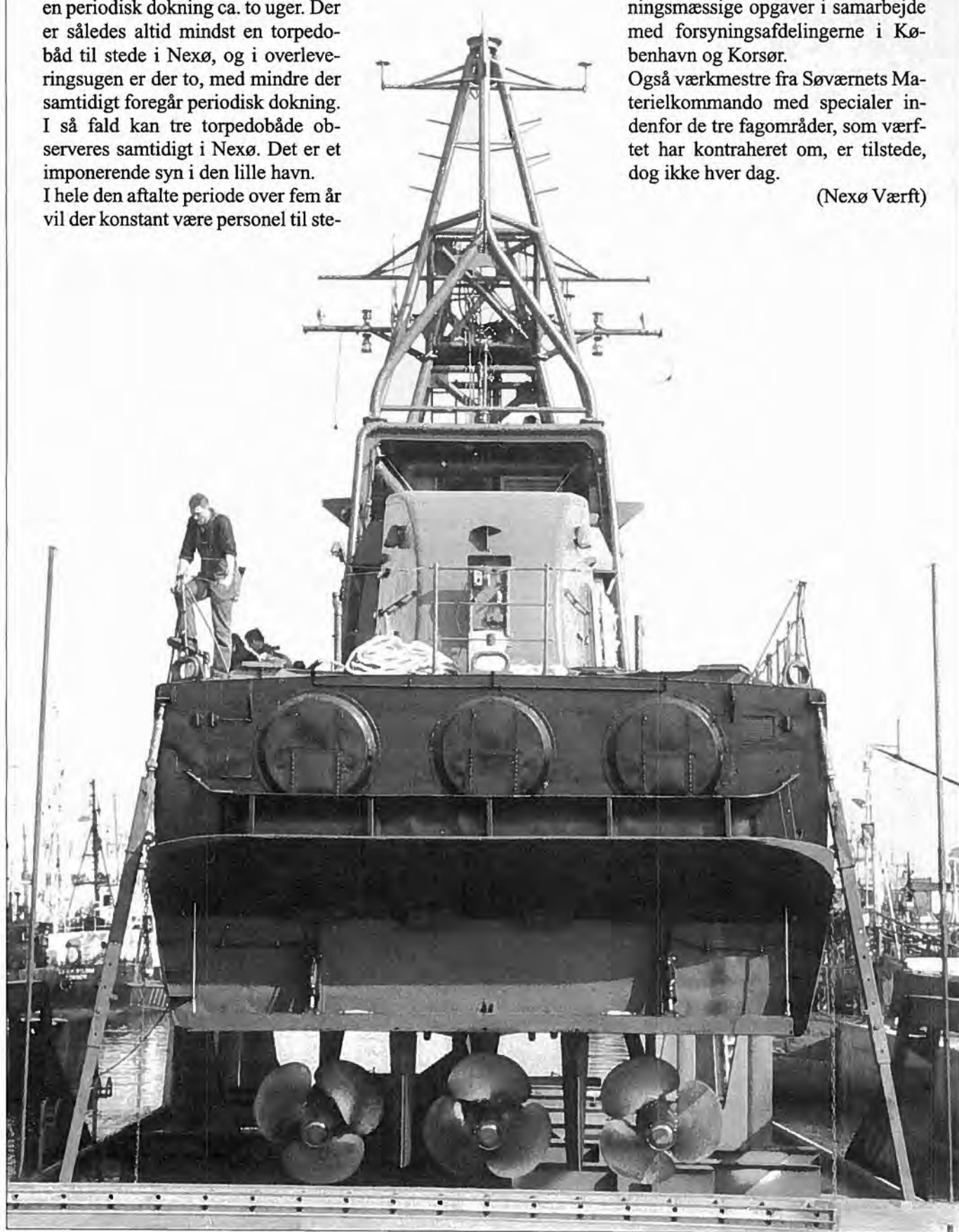

Et periodisk eftersyn på en WILLEMOES-klasse varer ca. 24 uger og en periodisk dokning ca. to uger. Der er således altid mindst en torpedobåd til stede i Nexø, og i overleveringsugen er der to, med mindre der samtidigt foregår periodisk dokning. I så fald kan tre torpedobåde observeres samtidigt i Nexø. Det er et imponerende syn i den lille havn. I hele den aftalte periode over fem år vil der konstant være personel til ste-

de fra 4. Eskadre, som udøver tilsyn med arbejdet og forestår de forsyningsmæssige opgaver i samarbejde med forsyningsafdelingerne i København og Korsør.

Også værk mestre fra Søværnets Materielkommando med specialer indenfor de tre fagområder, som værftet har kontraheret om, er tilstede, dog ikke hver dag.

(Nexø Værft)

Skibselevatoren løfter båden fri af vandet

Redningsøvelse for kadetter

Som et led i uddannelsen af bl.a. kadetaspiranter og andre, afholder Søværnets Grundskole øvelser på Arresøen med redningsflåder. Dette skete i 1993 den 4. til 5. oktober for 58 kadetaspiranter af begge køn.

Flåderne entres

Øvelsen startede med, at eleverne mønstrede i gymnastiksalen for at blive orienteret om øvelsen. De blev herunder visiteret, så intet uautoriseret kunne medbringes under opholdet i flåderne, der var slæbt ud på søen og opankret.

Ved den aktuelle øvelse hoppede 6 flådehold i vandet ca. 50 m fra flåderne og entrede disse efter en svømmetur i det 12 grader varme

vand. Hele proceduren med svømningen og entringen er forlods indøvet i lejrens træningsbassin.

Eleverne opholdt sig 26 timer i flåderne og alt forløb planmæssigt. De blev bragt i land af en helikopter fra Eskadrille 722. Denne operation tog 2 timer.

Søværnets Grundskole har i 1993 gennemført 8 lignende øvelser med marineelever, og det er en nyskabel-

se. Sidste øvelse på Arresøen fandt sted den 07. december.

Til øvelserne anvendes normalt øvelsesflåder med reduceret udrustning. Men ved 2 lejligheder, nemlig når det drejer sig om sergentelever og kadetaspiranter, anvendes »operative« flåder med den komplette udrustning.

(Søværnets Grundskole)

Flåderne klargøres

På togt med SVANEN og THYRA

SVANEN og THYRA, der udgør Skoleskibsddivision 3, gennemfører hvert år uddannelsessejladser for kadet-aspiranter i danske farvande. Skibene deltager desuden i forskellige repræsentative sejladser i løbet af sæsonen, hvor vi her vil omtale deltagelsen i »TALL SHIPS RACE« samt det årlige adoptionsbesøg.

Den faste besætning består af chef, regnskabsfører og to orlogsgaster, hvoraf den ene er kokken ombord. Herudover kommer et mandskab på 6 kadetaspiranter, der normalt har et fire-ugers togt ombord.

Deltagelse i »TALL SHIPS RACE«

I anledning af, at CUTTY SARKs »TALL SHIPS RACE« i år gik gennem danske farvandsafsnit, havde man valgt at lade SVANEN og THYRA deltage i den sidste etape fra Larvik til Esbjerg. Ud over Skoleskibsddivision 3 deltog inspektionsskibet HVIDBJØRNEN med stor succes som kommunikations- og sikkerhedsfartøj på denne etape.

SVANEN og THYRA ankom til Larvik fra Skagen om morgenen fredag den 30. juli. Her skulle de deltage i en begivenhedsrig weekend sammen med over 100 tilmeldte sejlskibe. Det var en spændende armada af alle mulige udenlandske skibe, fra både øst og vest og fra de mindste både på 35 fod til den 357 fod lange fire-mastede russiske bark SEDOV.

Spileren studeres

Nordmændene havde tilrettelagt et stort program af såvel sportslige som underholdningsmæssige arrangementer, som SVANEN og THYRA's relativt begrænsede besætninger forsøgte at deltage i så meget som muligt.

Der var blandt andet arrangeret et »Crews Relay Race«, et kombineret stafetløb med svømning, løb, roning, cykling, boldkast med mere. Her opnåede SVANEN/THYRA en placering som nr. 10 af 14. Bedre gik det i »Beach Volley«, hvor holdet blev

Pigeholdet nyder sejladsen

placeret som nr. 3 ud af 32, kun be-sejret i semifinalen af det russiske hold fra SEDOV, der vandt turneringen.

Vore både vakte weekenden igen stor opmærksomhed, og vi modtog mange anerkendende bemærkninger om vedligeholdelsen og den orlogsmæssige udhaling. Dette er da også højt prioriterede arbejder ombord, og det gav en vis afsmittning på nogle af naboskibene. En engelsk yacht, som lå på siden af THYRA, påbegyndte om søndagen en tiltrængt oppudsning af skibets messing, med venligt udlånt pudsecreme fra det danske søværn.

Mandag morgen den 2. august stod samtlige sejlskibe, under stor opmærksomhed fra befolkningen, ud af Larvik havn i en »Parade of Sails«. Starten på kapsejladsen gik over middag i munden af Larvik Fjord. Det var et imponerende skue

at se de store sejlskibe for fulde sejl stå syd over i en let vind.

Det varede dog ikke længe, inden feltet var spredt for alle vinde, så at sige, og i de følgende døgn skulle et andet sejlskib blive et sjældent syn. Vinden tog til fra SSV, og SVANEN og THYRA måtte gennemføre sej-lads for kryds i 2 1/2 døgn i vindstyr-ker fra 10 til 17 m/s ned mod den tyske boreplatform NORDSEE. Vindstyrken passede for så vidt ski-bene udmærket, idet det gav god fart, men den konstante krængning på mellem 25 og 45 grader var selvføl-gelig en udfordring, specielt for kok-kene. Mottoet ombord blev bekræf-tet: »Den mest udbredte vindretning i Danmark er modvind«.

Efter en barsk sejlad over Skager-rak og Nordsøen mødtes SVANEN og THYRA ud for den omtalte plat-form natten til torsdag. Efter 400 sø-mil udsejlet distance uden øjenkon-

takt, lå skibene side om side og hej-ste spillere samtidigt før de sidste 50 sømils slørsejlad mod mållinien ved Esbjerg. Da døde vinden til gen-gæld næsten helt, og de sidste takti-ske manøvrer mod Esbjerg kom THYRA bedst fra. THYRA stod over mållinien som det tredje skib i konkurrencen, kun overgået af en-gelske RACER og russiske AURORA, to nyere etmastede let-vejrsejlere. Da SVANEN og THY-RA stod ind i Esbjerg havn, tre døgn efter starten og efter næsten 500 sø-mil for sejl, var det med to meget trætte, men veltilfredse besætninger ombord.

Adoptionsbesøg i Rungsted, Hørsholm Kommune

SVANEN og THYRA er adopteret af Hørsholm Kommune, og de var i den anledning på det årlige adoptions-

Larvik

**SVANEN/THYRA
som catamaran**

besøg i
Rungsted den
20. – 22. august.
Skibene ankom om
fredagen den 20. med
flag over top og til
kanonsalut fra Rungsted

Sejlkлуб. Samme eftermiddag var
begge besætninger inviteret til re-
ception på Hørsholm Rådhus ved
byens borgmester. Vi blev her budt
på en kop øl, og borgmesteren, der
med fare for rygskade bar sin store
og flotte borgmesterkæde om halsen,
underholdt meget levende om kom-
munens og byens historie.

Den næste dag deltog det meste af
byrådet i en velfærdssejls på Sun-
det. For en gangs skyld denne som-
mer var det et pragtfuldt vejr, og gæ-
sterne fik set skibenes talrige
sejlføringsmuligheder. Specielt vort
lille trick med to store spillere side
om side (over 500 m² ialt) vakte ju-
bel. At den nyeste af vore spillere
bærer Hørsholms byvåben, kan være
en anden forklaring. I det gode vejr
kunne skibene gennemføre frokost
på siden af hinanden til ankers med

traditionel skipperlabskovs og tilbe-
hør.

Lørdag aften var kommunen vært
ved et mindre grillparty under priva-
te forhold.

Søndag gik starten på en ny kapsej-
lads kun for SVANEN og THYRA.
Sejlsadsen hedder »VEN RUNDT«,
og det spændende ved denne sejlsads
er så afgjort besætningernes sam-
mensætning. Ombord på SVANEN
deltog et helt pigehold på otte fra
Kongelig Dansk Yachtklub, mens
THYRA sejlede med et blandet M/K
hold fra Rungsted Kyst Sejlkлуб. For
en gangs skyld kunne kadetaspiran-
terne slappe af under sejlsadsen, da
det helt og holdent var gæsterne, der
gennemførte denne. Skibenes regn-
skabsførere måtte vejlede med sejls-
sætning og skøder, men ellers udfør-
te de unge mennesker selv taktik og

manøvre-
ring. Selv
om det var lidt
af en omvæltning
for alle at komme fra
mindre joller over i et 35
tons sejlskib, gik det for bæv-

sende godt. Der blev virkelig lagt
kræfter i, når der skulle vendes, og
aktiviteten ombord kunne få ethvert
fitness-center til at ligne et rekreati-
onshjem. I SVANEN måtte man sluge
flere kameler med hensyn til
kvinders evner for kapsejlsads. SVA-
NEN vandt således sejlsadsen kun få
bådslængder foran THYRA. Efter
overrækkelse af vandrepokal var der
bred enighed om, at dette fremover
skulle være en tradition.

Søndag aften forlod SVANEN og
THYRA Rungsted efter en begiven-
hedsrig weekend. Skibene forlagde,
endnu engang i 15 m/s modvind,
mod Århus for at gennemføre et tje-
nestestedsbesøg af Chefen for Sø-
værnets operative Kommando – men
det er en helt anden historie.

(SVANEN/THYRA)

Organisationstilpasning ved Søværnets Materielkommandos Centralledelse

Som afslutning på flådens udflytning fra Holmen og omlægningen af den logistiske støttestruktur har det hele tiden været forudset, at Søværnets Materielkommando skulle tilpasses den nye situation.

Søværnets Materielkommandos Centralledelse har derfor i længere tid forberedt sig på en omstrukturering. Denne iværksættes pr. 1. januar 1994.

Allerede i 1990 begyndte overvejelserne. På grundlag af de erkendte svagheder og styrker tog den nye organisation og ansvarsfordeling gradvis form.

Forsvarskommandoen udsendte i 1992 nærmere direktiv for bemanningens størrelse og sammensætning m.v., idet der bl.a. skulle opnås en reduktion på 60 civile og 20 militære normer – svarende til ca. 20%. Som følge af forsvarsaftalen for 1993-94 blev gennemførelsen fremskyndet, men til gengæld skabtes samtidig mulighed for at udnytte en overgangspulje på 15 civile og 20 militære normer i op til 2 år.

Et afgørende forhold for organisationstilpasningen har været at fastholde Søværnets Materielkommando som en systemvirksomhed, der udvikler, projekterer, anskaffer og vedligeholder teknologisk avanceret materiel, skræddersyet til søværnets behov. Som systemvirksomhed anskaffer Søværnets Materielkommando materiel fra underleverandører, hvorpå det under Søværnets Materielkommandos systemansvar sammenbygges, opkøres og leveres til operativ brug. I den efterfølgende driftsfase er Søværnets Materielkommandos rolle at vedligeholde og

forsyne skibene samt at holde dem ajour i teknologisk henseende. Denne virksomhedsmodel stiller krav om et stort islæt af højt specialiserede teknikere samt militært personel med up-to-date operativ og teknisk forståelse. At designe skibe med en levetid på over 30 år – eller engagere sig i våben- og elektroniske systemer, der endnu ikke er på tegnebordet, stiller naturligvis krav om kreativitet og visioner ud over det sædvanlige. Til gengæld opnås en vital systemindsigt, der bør komme brugerne til gode i driftsfasen. Den kommende organisation vil bestå af 2 divisioner mod 3 sektorer i den hidtidige organisation.

Ansvarsfordeling

Nøgleordet for Systemdivisionen er teknologi. Divisionen forestår udvikling, projektering, anskaffelse og materielintroduktion af alt nyt materiel. Desuden er divisionen ansvarlig for hovedeftersyn, modifikationer samt kvalitetsstyring og konfigurationsstyring. Overordnet planlægning, kravformulering og systemkontrol er samlet i den stort set militært bemandede Systemplanlægningsafdeling, der også varetager den omfattende opgave med kodificering af materiellet som led i materielintroduktionen. De tre tekniske afdelinger er overvejende civilt bemandede med et stort islæt af ingeniører. Skibsteknisk Afdeling har samlet ansvaret for skibstyper fra Frederiks-

havn i een sektion og skibstyper fra Korsør i en anden sektion, mens Våbenteknisk Afdeling og Informatikafdelingen er opbygget systemvis. Handelsafdelingen indgår nu som et integreret element i den division, der varetager de største anskaffelser. Nøgleordet for Driftsdivisionen er materielberedskab. Divisionen er ansvarlig for den daglige drift af skibe og materielsystemer mellem hovedeftersynene. Periodiske dokninger, reparationer og hele forsyningsvirksomheden er samlet i divisionen, der også er ansvarlig for kvalitetskontrol og konfigurationskontrol. Driftsteknisk Afdeling er opbygget omkring de to driftssektioner, der tager sig af skibe i henholdsvis Frederikshavn og i Korsør. Disse sektioner vil være de operative enheders normale kontaktflade – ikke kun skibstypekoordinatorene, men også værkmestrene og de tilsynsførende officerer vil være at finde her. Også Forsyningsafdelingen, der primært varetager genforsyning og lagerstyring, vil som hidtil være i tæt forbindelse med de operative enheder.

Netop ønsket om at holde flåden i bedst mulig materielberedskab mellem de store hovedeftersyn har ført til en klarere ansvarsfordeling mellem de to divisioner, hvorved Driftsdivisionen kan koncentrere sig om materielberedskab og logistik. Efter Søværnets Materielkommandos opfattelse er den operative virksomhed herved styrket, uden at dette er sket

på bekostning af den langsigtede materielfornyelse.

Bemanding

Ved stillingsbesættelserne i den nye organisation, er det lykkedes at genanbringe langt den største del af de nuværende medarbejdere samt et antal fra Orlogsværftet og Flådestation Københavns overgangsbemanding. For at komme så let igennem denne situation som muligt, har Søværnets Materielkommando i over et år kun genbesat absolut nødvendige, ledige stillinger. I alt har ca. 80% af de ansatte fået den stilling, de selv har ønsket. At bringe ca. 400 mennesker på plads i den nye organisation uden for meget uro har kun været muligt ved en aktiv og åben indsats af ansatte, personelorganisationer og ledelse. Kun de næste par år vil vise, om resultatet står mål med indsatsen. Besparelsen er opnået til tiden, men Søværnets Materielkommando skal trods alt primært måles på tilgangen af nyt materiel, bevarelse af det eksisterende og på den logistiske støtte til operationerne.

Centralledelsens fremtidige fysiske placering

Centralledelsen skal i fremtiden være samlet på Arsenaløen i Kuglegårdskomplekset, Søværnets Materielkommandos Hovedbygning samt evt. også kontorbygningen øst for hovedvejen. De afdelinger og sektioner med deres knap 100 ansatte, der i dag befinder sig på andre lokaliteter på Holmen, vil således blive flyttet ind i Søværnets Materielkommandos fremtidige kompleks efterhånden som bygningerne er klar.

I en overgangsperiode vil Søværnets Materielkommando kunne anvende Orlogsværftets værkstedsbygning på Arsenaløen som omflytningsbuffer. Omflytningen forventes ikke at være på plads før efter 1995, men den gennemføres i takt med afhændelse af bygninger og områder på Holmen i nøje overensstemmelse med de politisk bestemte planer og skitser.

(Søværnets Materielkommando)

SMK administrationsbygning

Minelæggeren FALSTERs besøg i Baltiysk

Den 25. august 1993 sejlede FALSTER fra Flådestation Frederikshavn med kurs mod Baltiysk i Rusland.

Der var en spændt stemning om bord på skibet den 27. august om formiddagen, da vi begyndte indsejlingen til den store flådestation. Indtil sidste år, hvor England og Tyskland var på et lignende flådebesøg, havde der ikke været et vestligt orlogsfartøj på disse kanter siden 2. verdenskrig.

FALSTER var således det tredje vestlige flådefartøj, der fik adgang til det lukkede område, der er base for mange af de mest moderne skibe i den russiske flåde samt hovedbase for Østersøflåden.

Chefen for 3. Eskadre deltog som styrkechef i besøget, hvor den mere officielle del bl.a. bestod af en frokost ombord for Chefen for den Baltiske Flåde, admiral V. Yegorov, besøg hos garnisonschefen for Baltiysk, kontreadmiral V.P. Komojedov, kransenedlæggelse ved et mindesmærke for sovjetiske soldater

omkommet under 2. Verdenskrig samt et arrangement afholdt på FALSTER for 60 gæster.

Herudover var der fra russisk side planlagt busture til de nærliggende byer Kaliningrad og Svetlogorsk samt rundvisning på flere af de russiske orlogsfartøjer.

Busturene til Kaliningrad og Svetlogorsk var fra russisk side arrangeret med flere ture til de to byer hver dag, så der var rig mulighed for at komme med på begge ture – hvilket besætningen benyttede sig af. Det var dog ikke så meget, fordi de to byer ud-

FALSTER lå foran disse 2 kolleger

KRIVAK - klasse

SOVREMENNYY-Kh
OSMOTRITENNY

Der studeres rav

mærkede sig ved at være særlige turistattraktioner, som fordi det var spændende at se den store forskel på russisk og dansk samfundsform, at besætningen fandt opholdet interessant.

Også det sportslige blev der taget hånd om. Der blev afviklet »landskampe« i henholdsvis fodbold og tovtækning. Efter en hård dyst vandt russerne fodboldkampen, hvorimod FALSTER løb af med sejren i tovtækning.

Der var mange besøgende på FALSTER i løbet af de tre dage. Til et officielt åbent skib for borgerne i Baltiysk var der ca. 1.700 besøgende. Herudover var der arrangeret en række rundvisninger for russiske officerer, sergenter og menige.

Om søndagen var det FALSTERs tur til at besøge en række af de russiske orlogsfartøjer. Der var mange, der var spændte på, hvor meget vi fik lov til at se.

For officererne var der planlagt rundvisning på tre russiske enheder.

En Krivak-klasse, en Parchim-klasse og en Sovremennyy-klasse. Det var en mærkelig fornemmelse at blive vist rundt på skibe, man tidligere kun havde set på afstand eller på fotos. Særligt fordi vi fik lov til at se alt, hvad hjertet kunne begære. Der vi-
stes os stor åbenhed, og der var lejlighed til at stille – også nærgående – spørgsmål i operationsrummet på en destroyer af Sovremennyy-klassen.

Alt i alt var der tale om et meget vellykket besøg. FALSTER har nu set både det »civile« Rusland og det mest moderne af den russiske Østersøflåde.

(FALSTER)

En byport i Kaliningrad

Patruljefartøjet GRIBBENs deltagelse ved mindehøjtidelighed i Rønne

Søndag den 28. november ankom GRIBBEN til Rønne for at deltage i mindehøjtideligheden for omkomne søfolk det forløbne år.

Mindegudstjenesten, som er af gammel oprindelse, blev gennemført i Sct. Nicolai kirke. Blandt deltagerne var chefen for Bornholms Marinedistrikt samt personel fra distriktet, Bornholms Marineforening, pårørende til de omkomne bornholmske fiskere og GRIBBENs vagtfrie besætning.

Under gudstjenesten stod forskellige foreninger med tilknytning til øen fanevagt ved Dannebrog, som sym-

boliserede de omkomne søfolk. Foran Dannebrog stod kirkeskibet, som senere skulle bæres ud.

I 1993 havde ialt 16 danske søfolk mistet livet, hvoraf to var bornholmske fiskere – til sammenligning mistede 7 søfolk livet året før.

Efter gudstjenesten bar 6 menige fra GRIBBEN kirkeskibet ud til en vogn og stillede op til procession uden for kirken.

Processionen bestod af Bornholmsgarden, som musicerede under marchen, derefter kom kirkeskibet med bærere og foreningernes faner samt følget.

Der marcheredes gennem byen til færgeterminalen ved Bornholmstra-

fikken, hvor kirkeskibet blev afleveret på et udstillingspodie. Her står det til daglig for at mindes omkomne søfolk og samle bidrag til de efterladte.

Det har i mange år været en tradition at bære kirkeskibet til havnen. Førhen var det marinehjemmeværnet, som påtog sig opgaven og senere marineforeningen. I 1983 var der 3 orlogsgaster fra patruljefartøjet RAN blandt de omkomne, som blev mindet, og søværnet deltog for første gang i ceremonien. På provstens opfordring har det siden været en tradition, at patruljefartøjet under Bornholms Marinedistrikt deltager i ceremonien og bærer kirkeskibet til havnen ved denne årlige højtidelighed.

Kirkeskibet bæres ud af Sct. Nicolai Kirke i Rønne

Efter ceremonien var provsten, distriktschefen med personel og GRIBBENs besætning inviteret til et hyggeligt samvær i marineforeningens lokaler, hvor der blev serveret gløgg og æbleskiver.

GRIBBEN afgang fra Rønne om aftenen.

(GRIBBEN)

OLFERT FISCHER i tysk flådeøvelse

I perioden 15.-26. november 1993 deltog korvetten OLFERT FISCHER som eneste danske enhed i den nationale tyske flådeøvelse SEF 93.

Øvelsen foregik i Skagerrak. Foruden OLFERT FISCHER og en stor del af den tyske flåde deltog tre franske fregatter og en fransk flådetanker. De tre franske fregatter indgik permanent i en tysk/fransk TASK GROUP.

OLFERT FISCHER indgik i en TASK GROUP med fregatten RHEINLAND PFALZ og flådetankeren SPESSART.

I den første uge blev der indøvet grundlæggende typetræningsøvelser, herunder f.eks. antiubådsøvelser i forbindelse med øvelsestorpedskydning fra tyske ubåde, luftforsvarsøvelser, boardingøvelser og havari- og sanitetsøvelser. Desuden blev der udført »Replenishment at Sea« flere gange med flådetankeren SPESSART.

Week-enden blev tilbragt i Oslo. Under opholdet var der arrangeret to ture til Norefjeldet Skisportscenter, hvor en stor del af besætningen deltog. Der var ingen benbrud! Der var desuden arrangeret indendørs fodboldturnering, hvori alle skibe deltog. OLFERT FISCHER fik en pæn placering, idet den blev bedste danske enhed.

Den anden uges aktiviteter tog udgangspunkt i en tænkt krise, der til-

godeså mulighed for at indøve færdigheder i krisehåndtering, der tilsvarende operationer, der foregår i Adriaterhavet. I denne uge var der stormvejr med snebyger en stor del af tiden. Vejret forhindrede desværre

gennemførelse af boardingoperationer, men bortset fra det havde OLFERT FISCHER en god og udbytterig øvelse.

(OLFERT FISCHER)

OLFERT FISCHER

Nye bøger

Per Ammitzbøl Rasmussen:

**FOR FREDENS SKYLD,
Dansk FN-indsats her og nu.**
ISBN 87-7466-237-6

**Forlag: Forsvarets Oplysnings-
og Velfærdstjeneste (FOV).**

Kr. 125,-

FOV har atter engang produceret et glimrende billedværk om dansk FN-indsats.

Bogen er delt op i afsnit, som beskriver de geografiske områder, hvor danske styrker har været indsat siden 1991. Søværnet figurerer med særlige afsnit om de tre korvetters virksomhed i Persergolfen og Adriaterhavet. Der er lagt megen omhu i udvælgelsen af de fotos, som skal fortælle historie om opgaverne og dagligdagen under fremmede himmelstrøg. Værket fremstår således som en helstøbt enhed, hvor billederne er knyttet sammen med gode, vejledende og korte tekster.

Bogen er uundværlig for alle, der vil forstå betingelserne for danske styrker i FNs tjeneste og have indblik i denne del af dansk udenrigspolitik.

Salgssted: Boghandleren (eller ved større partier: FOV, Ryvangs Allé 1, Postboks 857, 2100 København Ø. tlf. 39 27 68 00.

Dr.med. Helge Andersen:

**»Orlogsskibet Prinds Christian
Frederik«**

ISBN 87-98089-36-6

Nyboder Boghandel

Kr. 248,00 inkl. moms.

For at forstå nutiden, må man kende fortiden. Det er en gammel sandhed, som er uomtvistelig, og der gøres da også en stor indsats fra forskningsanstalter for at dokumentere og beskrive vor fortid med paralleller til nutiden. Sådant arbejde foregår videnskabeligt og systematisk, men også entusiastiske enkeltpersoner kaster sig over studierne, sådan som Helge Andersen har gjort det med denne levende bog til følge.

Udgangspunktet for bogen er orlogsskibet PRINDS CHRISTIAN FREDERIKS kamp ved Sjællands Odde 22./23. marts 1808. Men værket rummer også en mængde oplysninger om datidens politiske forhold, navigation, kanonbetjening og meget andet – skrevet på en måde, som gør stoffet nærværende og vedkommende.

Bogen er illustreret med en række gode tekniske tegninger, som afgjort fremmer forståelsen for begreberne. Kun i de »kunstneriske« skibsportrætter samt ved omtegnning af originale værker har bogen en lille svaghed.

Men alt i alt en bog, som alle sømilitært interesserede bør have, og samtidigt en bog, der er så vel-skrevet, at den vil vække ukyndiges interesse for vor marines glørværdige historie.

Selvom det ikke vedkommer bogens tekst som sådan, så skal forfatteren roses for en fremragende indholdsfortegnelse, der gør værket meget let tilgængeligt.

Flere forfattere:

»Danmark efter den kolde krig«

Det Sikkerheds- og Nedrustningspolitiske Udvalg

Kr. 150,00.

Redegør udførligt for Danmarks udenrigs- og sikkerhedspolitik under forandring efter den kolde krigs ophør.

Erik Amdi Andersen:

**»Estland, Letland, Lithauen,
En landebekræftelse«**

Det sikkerheds- og Nedrustningspolitiske Udvalg

Kr. 45,00.

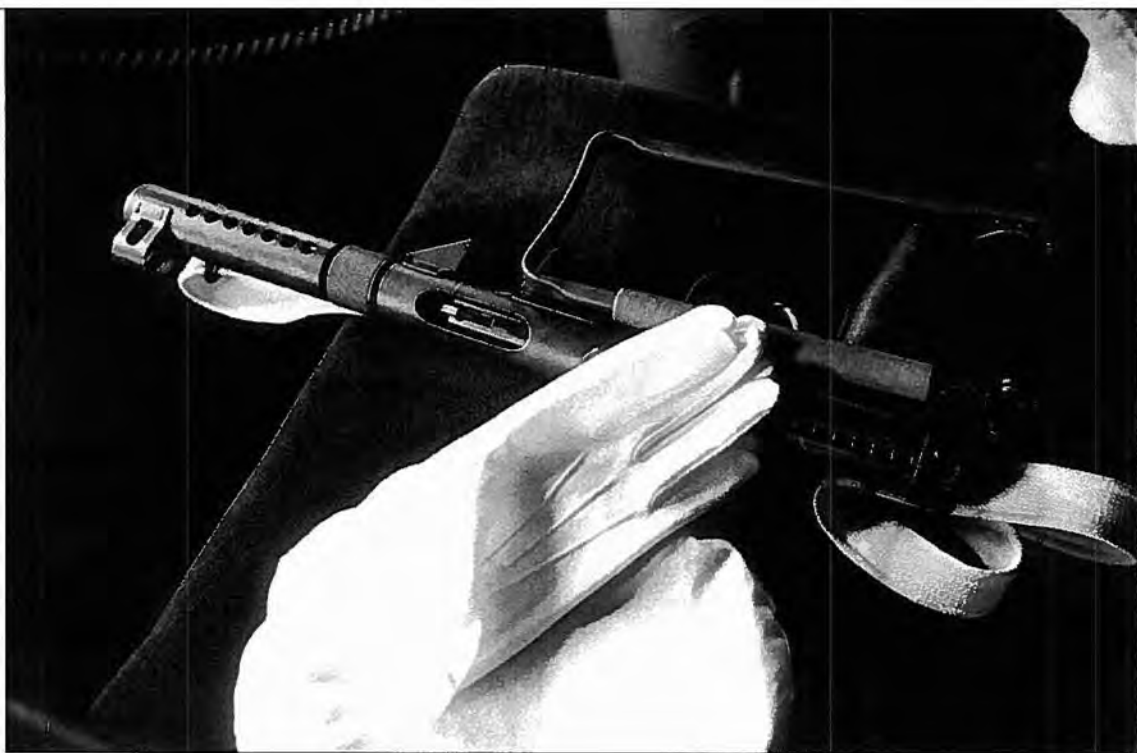
Behandler de tre baltiske landes geografi, befolkning, historie, politiske system m.v.

Opmærksomheden henledes på disse to sidstnævnte publikationer, som kan købes hos boghandleren.

Begge værker giver omhyggelig indføring i de komplekse politiske forhold, der er fremherskende i øjeblikket i såvel Danmarks nærområde som globalt.

Læsere af disse to bøger vil være godt rustede til at forstå de mekanismer, som påvirker udviklingen i verden af idag.

(SVN ORT)

For en sikkerheds skyld

